

Beslutningsforslag nr. B 60. Fremsat den 3. december 1999 af Hans Christian Schmidt (V), Kim Andersen (V), Helga Moos (V), Bodil Thrane (V), Jens Vibjerg (V), Jørgen Winther (V), Henriette Kjær (KF), Pernille Sams (KF), Gitte Seeberg (KF), Svend Aage Fauverholdt (DF), Thorkild B. Fransgaard (FRI), Kim Behnke (FRI), Tom Behnke (FRI) og Kirsten Jacobsen (FRI)

Forslag til folketingsbeslutning

om kommunerne som planmyndighed inden for byzonen

Folketinget pålægger regeringen at ændre planloven således, at kommunerne får kompetence til at foretage afgrænsninger af de centrale bydele, inden for hvilke detailhandelen kan pla-

ceres. Endvidere skal kommunerne vurdere behovet for nybyggeri og omdannelse af eksisterende bebyggelse i byerne til butikksformål.

Bemærkninger til forslaget

Forslaget skal bringe planloven i overensstemmelse med princippet om, at det er kommunerne, der er planmyndighed inden for byzonen. Forslaget vil give kommunerne kompetence til at planlægge i byzonen på et niveau, der forudsætter et detaljeret kendskab til byområderne og bygningerne. Kun de lokale myndigheder kan være i besiddelse af et sådant kendskab. Det er kun på det lokale niveau, at beslutninger kan træffes i et tæt samspil mellem kommune, borgerne og detailhandelen.

Alt for ofte sker det, at planloven forhindrer eksisterende virksomheder eller butikker i at udvide driften. Tilsvarende forhindrer loven gang på gang nye virksomheder i at etablere sig i lokalområder. Begge tendenser er til stor skade for såvel landets selvstændighedskultur som for økonomien og beskæftigelsen. Forslaget vil gøre op med denne tendens. Erhvervslivet skal igen have lettere ved at anlægge og udvide virksomheder.

Følgende eksempler viser med al tydelighed, hvor problematisk den nuværende lov er indrettet. Eksemplerne er citater, fra pjecen »Da Verden Gik i Stå« (1998, 1. udgave, 1. oplag) udgivet af Kommunernes Landsforening, Gyldenløvesgade 11, 1600 København V.

1. Planlov kvæler Billunds handel

»Loven kvæler udviklingen af detailhandlen i Billund til fordel for indkøbscentre i blandt andet Vejle og Kolding. Lovens intentioner er ellers at forhindre flere store indkøbscentre, der billedligt talt placeres på bare marker udenfor byerne. Og samtidig skal den sikre, at udviklingen af detailhandel foregår i eksisterende centerområder i midtbyen.

Hidtil har amterne været planlæggende myndighed for landzoner. Kommunerne har haft ansvaret for byzonerne. Men loven betyder, at det fremover er amterne, der skal foretage afgrænsninger af hvor i byerne, der kan placeres detailhandel. Det rammer blandt andet Billund.«

Erik Tychsen (V), der er borgmester i Billund, viser stolt sin by frem. »En landsby, der er omgivet blandt andet af Legoland og en international lufthavn.

– Det er her Billunds centerområde slutter, siger borgmesteren, da han standser ved enden af den få hundrede meter lange hande­lsgades belægning af grå sf-sten, der her skifter til sort asfalt fra den gang. Billund var en by, man kørte hurtigt igennem. Det officielle centerområde er slut. Men det er Billunds bymidte ikke. Omkring hver tredje hus på den »forbudte del« er indrettet med forskellige former for liberalt erhverv. Revisorer, advokater, en cykelsmed og en Netto - byens største forretning.

– Vi har revet en del huse ned for at skabe luft og plads i det oprindelige centerområde. Men vi mangler plads til nye butikker og de forretningsdrivende, der ønsker at udvide. Det eneste sted, de kan åbne, er længere nede af hovedgaden. Men det må de ikke længere, siger Erik Tychsen.

Kommunen har forgæves henvendt sig til Ribe Amt for at få lov til at udvide bymidten. Men indtil nu er der ikke sket noget. Først om tre år vedtager Ribe Amt en ny regionplan, og den kan - håber borgmesteren - betyde, at hele bykernen kan bruges til detailhandel. Indtil da må de lokale forretningsdrivende se, hvordan indbyggerne farter til Kolding og Vejle for at købe ind. Hver fjerde Billund-krone placeres på den anden side af kommunegrænsen.

– Dette er et kraftigt anslag mod det kommunale selvstyre. Det er vanvittigt, at amterne nu skal blande sig i byzonen. Miljø- og Energiministeren har affyret en bøsse med spredhagl, der rammer alt andet end lige netop storcentre og de kommuner, der skævvrider detailhandlen, tordner borgmesteren.«

– »Netto er vores største butik. Den er beviset på, at kommunen ikke ønsker at skævvride detailhandlen. Forretningen er på 500 kvadratmeter. De søgte om mere, men vi sagde nej. Der er også flere kæder, der ville lave varehuse uden for byen.

Dem har vi også sagt nej til. Vi mener, det er meget vigtigt at koncentrere handlen i bymidten. Vores bymidte er ikke stor, men vi har brugt meget store beløb på at gøre den flot.«

»Når amtets planlægning for detailhandel er tilendebragt om tre år, taler al sandsynlighed for, at kommunen alligevel må udvide centerområdet. Indtil da må kommunen igennem den umulige øvelse, hvor borgere og butiksejere skal have forklaret, at de ikke må udvide nu, men måske efter årtusindskiftet.«

2. En meget lille sag

»En købmand på Hvidovrevej mangler plads og ansøgte derfor kommunen om tilladelse til at udvide den 836 kvadratmeter store butik med 560 kvadratmeter og 50 parkeringspladser til forbedring af trafikforholdene. Købmanden vil gerne have en afdeling for fersk kød, så han kan stå sig bedre i konkurrencen med et nærliggende butikscenter. Udvidelsen krævede en lokalplan og et tillæg til kommuneplanen. Blandt andet på grund af ændrede parkerings- og trafikforhold.«

»En villa skulle rives ned og yderligere 13 ejendomme langs Hvidovrevej blev inddraget i planlægningen for at skabe en harmonisk udvikling af området og for at sikre en bedre afvikling af trafikken. Den 15. april 1997 vedtog kommunalbestyrelsen at sende forslaget til offentlig høring. Uheldigvis var det to uger før Folketinget vedtog »Lov om ændring af lov om planlægning«. Med den nye planlov i hånden gjorde amtet indsigelse mod, at de to naboejendomme blev ændret fra bolig til butiksmål. Købmanden må nu klemme varerne sammen, indtil der er vedtaget en samlet plan for amtets detailhandelsstruktur.

Hvidovre Kommune argumenterede med, at der måtte være en bagatelgrænse. Miljø- og Energiministeriet gav amtet medhold i, at der ikke er nogen bagatelgrænse.«

»Ingen muligheder for dispensationer. Heller ikke til meget små sager. Og så måtte kommunalbestyrelsen annullere forslaget, og købmanden kunne ikke udvide.«

3. Nej til varehus i jysk hovedstad

»Selvom Århus Kommune har haft en massiv vækst i befolkningen i de sidste 20 år, og der er et stort opland til Danmarks næststørste by, så må varehuset Salling, ifølge planloven, ikke udvide. Det er allerede større end planlovens regler for forretninger.

Salling ligger på en hjørnegrund på strøget midt i byen. Miljø- og Energiministeriet har, med planloven i hånden, stoppet den lokalplan, der skal muliggøre tilbygningen og give den del af bymidten et tiltrængt løft og forbedre de trafikale forhold. Der er i dag 60.000 flere århusianere, end der var for 20 år siden. Befolkningstilvæksten svarer til en ny by på størrelse med Randers eller Kolding. Men udviklingen i butikker har ikke fulgt med de mange århusianere. Varehuset havde derfor ikke problemer med at få lov til at udvide forretningen med 5.000 nyopførte etagekvadratmeter og et parkeringshus på 8.000 kvadratmeter, når det samtidig var en fornuftig strategi i fornyelsen af bymidten.«

»Århus Kommune har stort set altid satset på, at handlen skal udvikles i »city«. Det var derfor helt i tråd med den kommunale planlægning i Århus, da den ny planlov blev vedtaget, og der blev indført stop for flere nye storcentre.

Problemet for den hurtigt voksende jyske hovedstad er bare, at tilvæksten i befolkningen og detailhandel ikke har fulgt hinanden. Med begrænsningerne på butikkers størrelse - også selvom de ligger i city - behandles periferi og city ens. De bymidter, der skulle styrkes, kan ikke udvikles. Maksimumgrænsen på 1.000 kvadratmeter for specialvareforretninger betyder, at der som hovedregel ikke kan etableres varehuse i Danmark.

Borgmester i Århus, Flemming Knudsen (S), siger, at det er ærgerligt, at kommunen og Salling nu kommer til at vente på amtets planlægning for detailhandelen.

— Jeg synes, den udvidelse skal igennem. Der er hverken lokale- eller regionale årsager til, at Salling ikke skal have lov til at udvide. Udvidelsen vil ikke skævvride nogen handel, men alene styrke bymidten. Det er svært at se fornuften i, at et varehus midt i Århus ikke kan få lov til at udvide, siger Flemming Knudsen.

Kommunen overvejer for øjeblikket at give Salling tilladelse til at opføre P-huset. Indehaveren af Salling og kommunen skal nu vente på amtets nye regionplan, der ventes om tre år, og som måske betyder, at Salling alligevel må udvide.«

I dag er lokalplanen delt i to. ifølge den ene er P-huset opført, mens varehuset fortsat afventer amtets nye regionplan.

Skriftlig fremsættelse

Hans Christian Schmidt (V):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om kommunerne som planmyndighed inden for byzonen.
(Beslutningsforslag nr. B 60).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.